

Харабара Віолетта Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів і кредиту,

завідувач кафедри фінансів і кредиту,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8555-6440>

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Статтю присвячено дослідженню сучасного стану банківського кредитування в Україні в умовах воєнного стану та цифрової трансформації фінансового сектору. Розглянуто основні форми банківського кредитування та проаналізовано тенденції розвитку кредитного ринку у 2023–2025 рр. Особливу увагу приділено оцінці динаміки кредитного портфеля банків, змінам у структурі корпоративного й роздрібного кредитування, динаміці процентних ставок і частки непрацюючих кредитів. На основі проведеного аналізу окреслено ключові проблеми розвитку банківського кредитування та визначено перспективні напрями його вдосконалення, пов'язані з цифровізацією кредитних процесів, використанням технологій штучного інтелекту, аналізу великих даних і розвитком інноваційних кредитних продуктів.

Ключові слова: банківське кредитування, кредитний ринок, кредитний портфель, цифровізація, інноваційні кредитні продукти.

Violetta Kharabara

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Finance and Credit,

Head of the Department of Finance and Credit,

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

BANK LENDING AS A FACTOR OF UKRAINE'S ECONOMIC RESILIENCE UNDER MARTIAL LAW

The article examines the current state and development trends of bank lending in Ukraine under martial law and the ongoing digital transformation of the financial sector. Bank lending remains one of the key mechanisms for financing economic activity; however, its development has been significantly affected by military risks, macroeconomic instability, changes in monetary policy, and the rapid introduction of digital technologies into banking services. The purpose of the study is to assess the current state of bank lending in Ukraine, identify the main development trends of the credit market under martial law, determine the key constraints affecting lending activity, and substantiate promising directions for the further development of bank lending in the context of digital transformation. The research is based on general scientific and special research methods, including analysis and synthesis, comparison, systematization, statistical analysis, graphical interpretation, and generalization. The empirical basis of the study includes statistical data published by the National Bank of Ukraine for the period 2023–2025. The study summarizes the theoretical foundations of bank lending and systematizes the main forms of banking credit products currently used in Ukraine. Particular attention is paid to the analysis of the dynamics of the banking sector's loan portfolio, changes in the ratio of bank loans to gross domestic product, the development of corporate and retail lending, interest rate movements, and the quality of loan portfolios measured by the share of non-performing loans. The findings indicate that despite the growth in the absolute volume of bank loans, the ratio of bank lending to GDP has gradually declined, reflecting a weaker role of bank credit in financing economic development. Corporate lending has demonstrated relatively slow growth due to increased credit risks and reduced investment activity, while lending to households has expanded steadily, supported by government lending programs and the gradual recovery of consumer demand. At the same time, a significant reduction in the share of non-performing loans confirms improvements in loan portfolio quality and more effective credit risk management by Ukrainian banks. The research identifies the major challenges facing the domestic credit market, including the consequences of military actions, high lending costs, limited long-term financing for the real sector, dependence on government support programs, shortage of reliable borrowers, and increasing cyber risks associated with digitalization. The article substantiates that the future development of bank lending should be based on the wider implementation of digital lending technologies, artificial intelligence, big data analytics, automated credit scoring, open banking solutions, and ecosystem-based financial services. These innovations will contribute to improving credit accessibility, increasing operational efficiency, reducing credit risks, and strengthening the resilience and competitiveness of Ukraine's banking system under current economic conditions.

Keywords: bank lending, credit market, loan portfolio, digital transformation, innovative lending products.

© Харабара В.М., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Постановка проблеми. Банківське кредитування є одним із визначальних інструментів фінансового забезпечення економічного розвитку, оскільки сприяє ефективному перерозподілу тимчасово вільних грошових ресурсів між секторами економіки, забезпечує безперервність процесів відтворення та підтримує інвестиційну активність суб'єктів господарювання. Залучення кредитних ресурсів створює передумови для модернізації виробничих потужностей, впровадження інновацій, розширення масштабів діяльності підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності. Водночас кредитування фізичних осіб стимулює споживчий попит, що позитивно впливає на динаміку економічного зростання.

В умовах воєнного стану та поглиблення євроінтеграційних процесів банківська система України функціонує під впливом нових економічних викликів, що зумовлює трансформацію підходів до організації кредитної діяльності. Поряд із традиційними кредитними продуктами активно розвиваються цифрові канали кредитування, удосконалюються механізми дистанційного обслуговування клієнтів, а також розширюється застосування державних інструментів підтримки, зокрема програми «Доступні кредити 5–7–9 %», портфельних державних гарантій та інших механізмів стимулювання підприємницької діяльності. Реалізація зазначених інструментів сприяє підвищенню доступності кредитних ресурсів, зниженню кредитних ризиків, підтримці малого та середнього підприємництва, а також забезпеченню стійкості банківського сектору в умовах підвищеної макроекономічної невизначеності.

За таких умов особливої актуальності набуває дослідження сучасних тенденцій розвитку банківського кредитування, оцінювання ефективності застосування новітніх кредитних інструментів і визначення напрямів удосконалення кредитної політики банків. Результати таких досліджень можуть слугувати науковим підґрунтям для підвищення ефективності функціонування банківської системи та розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення фінансової стійкості кредитних установ і підтримки економічного розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика банківського кредитування в Україні вже тривалий час перебуває в центрі уваги вітчизняних науковців. Окремі аспекти розвитку кредитного ринку, організації кредитної діяльності банків, управління кредитними ризиками та забезпечення фінансової стійкості досліджували Аврамчук Л. [1], Волкова В. В., Власенко О. С. [2], Нагорний П. Д., Горбатюк О. М. [3], Шалигіна І. [4] та інші. Водночас останніми роками умови функціонування кредитного ринку суттєво змінилися під впливом воєнного стану та активної цифровізації банківських послуг. Це потребує переосмислення підходів до банківського кредитування, оцінювання кредитних ризиків і впровадження сучасних цифрових рішень у кредит-

ний процес. Саме тому дослідження сучасних тенденцій, проблем і перспектив розвитку банківського кредитування залишається актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору.

Мета статті полягає у дослідженні сучасного стану банківського кредитування в Україні в умовах воєнного стану, оцінюванні його ролі у забезпеченні фінансової стійкості банківського сектору, виявленні ключових тенденцій і проблем розвитку кредитного ринку та обґрунтуванні перспектив його вдосконалення в умовах цифровізації фінансових послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі розвитку банківської системи України сформувався широкий спектр кредитних продуктів, орієнтованих на задоволення фінансових потреб суб'єктів господарювання та населення. Основні форми банківського кредитування, які використовуються в сучасній практиці, систематизовано на рис. 1.

Найбільш поширеною формою є строковий кредит, що передбачає одноразове надання позичальнику визначеної договором суми коштів на встановлений строк із чітким графіком погашення основної суми боргу та сплати процентів. Такий кредит використовується переважно для фінансування інвестиційних проєктів, придбання основних засобів, модернізації виробництва та рефінансування існуючих кредитних зобов'язань. Його перевагою є фіксованість основних параметрів кредитної угоди, що забезпечує передбачуваність виконання зобов'язань як для банку, так і для позичальника.

На відміну від строкового кредиту, кредитна лінія забезпечує більш гнучкий механізм фінансування. У межах встановленого ліміту позичальник може отримувати кошти окремими траншами відповідно до поточних потреб протягом строку дії договору. Залежно від порядку використання кредитного ліміту розрізняють невідновлювальні та відновлювальні (револьверні) кредитні лінії. Відновлювальна кредитна лінія передбачає поновлення доступного ліміту після погашення заборгованості, що робить її ефективним інструментом фінансування підприємств із сезонним характером діяльності або нерівномірною потребою в оборотному капіталі.

До поширених інструментів короткострокового банківського кредитування належить овердрафт, який дає змогу здійснювати платежі понад залишок коштів на поточному рахунку в межах установленого ліміту. Погашення заборгованості відбувається автоматично за рахунок подальших надходжень, що забезпечує безперервність розрахунків і підтримання поточної ліквідності позичальника. Як правило, овердрафт надається клієнтам зі стабільними грошовими потоками [9, с. 69].

Контокорентний кредит є різновидом короткострокового кредитування, що передбачає ведення єдиного активно-пасивного рахунку для здійснення розрахункових і кредитних операцій. На відміну від овердрафту, такий рахунок повністю замінює поточ-

Строковий кредит	Кредитна лінія	Овердрафт	Контокорентний кредит
Вексельний кредит (врахування векселів)	Іпотечний кредит	Споживчий кредит	Консорціумний кредит
Ломбардний кредит	Авальний (гарантійний) кредит	Факторинг	Лізинговий кредит

Рис. 1. Традиційні форми кредитування в банківській системі України

Джерело: сформовано авторами на основі [6, с. 71; 13, с. 186]

ний рахунок клієнта, а його сальдо може бути як дебетовим, так і кредитовим. Водночас в Україні цей інструмент використовується обмежено.

До спеціалізованих форм кредитування належить вексельний кредит, який здійснюється шляхом врахування комерційних векселів. Достроковий викуп банком векселя забезпечує швидке залучення коштів і трансформацію комерційного кредиту в банківський, сприяючи прискоренню обороту капіталу.

Важливе місце серед довгострокових кредитних продуктів посідає іпотечний кредит, забезпечений нерухомим майном. Його особливостями є тривалий строк користування, значні обсяги фінансування та відносно нижча вартість кредитних ресурсів, що зумовлено високою ліквідністю предмета застави. Порядок надання таких кредитів регулюється спеціальним законодавством.

Основною формою кредитування фізичних осіб є споживчий кредит, призначений для фінансування особистих потреб населення. Його характерними рисами є невеликі суми, спрощена процедура оформлення та підвищені процентні ставки. Одним із різновидів є POS-кредитування, що оформлюється безпосередньо в місці продажу товарів або послуг [5, с. 77].

Для фінансування масштабних інвестиційних проєктів застосовується консорціумний кредит, який надається кількома банками. Координацію взаємодії з позичальником здійснює банк-агент, а кредитний ризик і доходи розподіляються між учасниками відповідно до їхньої частки.

Ломбардний кредит надається під заставу високоліквідних активів, а його розмір визначається з урахуванням дисконту до вартості застави. У практиці Національного банку України цей інструмент використовується для підтримання ліквідності банківської системи.

Авальний кредит ґрунтується на наданні банком гарантії виконання платіжних зобов'язань клієнта перед третьою стороною. За таку послугу банк отримує комісійну винагороду, а позичальник має можливість підтвердити свою платоспроможність без залучення власних грошових ресурсів.

До сучасних форм кредитування належить факторинг, який передбачає викуп банком або факторинговою компанією дебіторської заборгованості клієнта. Крім фінансування, фактор може здійснювати адміністрування дебіторської заборгованості та приймати на себе ризик не платежу, сприяючи підвищенню ефективності управління оборотним капіталом.

Що ж до видів кредитування, то враховуючи велику кількість таких операцій, можна запропонувати і різноманітні класифікаційні ознаки (табл. 1).

Теоретичне осмислення сутності банківського кредитування створює підґрунтя для дослідження сучасних тенденцій його розвитку. Водночас комплексна оцінка цієї сфери потребує аналізу практичних аспектів функціонування кредитного ринку та його ролі у фінансуванні економіки.

Аналіз динаміки співвідношення обсягу банківських кредитів до валового внутрішнього продукту свідчить про поступове зниження рівня кредитної активності банків в Україні. Так, упродовж 2023–2025 рр. значення цього показника скоротилося з 15,67 % у 2023 р. до 14,86 % у 2024 р. і 13,66 % у 2025 р. (рис. 2), що вказує на послаблення ролі банківського кредитування у забезпеченні фінансових потреб національної економіки.

Скорочення частки банківських кредитів у ВВП зумовлене випереджаючими темпами зростання номінального валового внутрішнього продукту порівняно з кредитним портфелем банків. Це свідчить про послаблення ролі банківського кредиту-

Таблиця 1

Види кредитування в банківській системі України

Класифікаційна ознака	Види кредитів
За строками користування	Короткострокові, середньострокові, довгострокові
За забезпеченням	Забезпечені заставою, гарантовані, з іншим забезпеченням, незабезпечені (бланкові)
За ступенем ризику	Стандартні, з підвищеним ризиком
За методами надання	У разовому порядку, відповідно до відкритої кредитної лінії, гарантійні
За строками погашення	Водночас, у розстрочку, достроково, з регресією платежів, після закінчення обумовленого періоду
За характером і способом сплати відсотків	З фіксованою ставкою, з плаваючою ставкою, зі сплатою відсотків водночас з одержанням кредиту (дисконтний)
За кількістю кредиторів	Надані одним банком, консорціумні, паралельні
За призначенням і характером використання	На виробничі цілі, споживчі, на торговельно-посередницькі операції, на сільськогосподарські потреби
За суб'єктами кредитних відносин	Юридичним особам, фізичним особам, банкам, державі, органам місцевого самоврядування
За валютою надання	У національній валюті, в іноземній валюті, мультивалютні
За формою надання	Готівкові, безготівкові

Джерело: сформовано авторами на основі [1, с. 102; 7, с. 142; 8, с. 206]

вання у фінансуванні економіки в умовах воєнного стану та підвищеної економічної невизначеності. За таких обставин суб'єкти господарювання дедалі частіше використовують власні фінансові ресурси або державні програми підтримки.

Попри зниження відносного показника, обсяг кредитного портфеля банківської системи продовжував зростати. Упродовж 2023–2025 рр. він збільшився на 19,09 %. Разом із тим темпи приросту поступово знижувалися, якщо у 2024 р. вони становили 11,06 %, то у 2025 р. становлять 7,23 %. Це свідчить про більш стриману кредитну політику банків, зумовлену зростанням кредитних ризиків та підвищенням вимог до оцінки платоспроможності позичальників.

Основну частку кредитного портфеля формують кредити суб'єктам господарювання. Їх обсяг відповідає приросту на 10,98 % (табл. 2). Водночас темпи корпоративного кредитування істотно сповільнилися з 8,54 % у 2024 р. до 2,25 % у 2025 р. Така тенденція відображає зниження інвестиційної активності підприємств та збереження попиту переважно на короткострокові кредитні ресурси.

Іншу динаміку демонструє кредитування фізичних осіб. За досліджуваний період обсяг роздрібного кредитного портфеля збільшився а 53,58 %. Високі темпи його приросту зберігалися протягом усього періоду дослідження. Це пов'язано із розширенням державних програм кредитної підтримки, насамперед «ЄОселя», а також поступовим відновленням платоспроможного попиту населення.

Попри позитивну динаміку обсягів банківського кредитування, розвиток кредитного ринку й надалі стримується низкою проблем. Однією з ключових залишається висока вартість кредитних ресурсів, хоча останніми роками простежується поступове

пом'якшення цінових умов. Це пов'язано зі зміною монетарної політики Національного банку України та поступовою стабілізацією фінансового ринку. Найбільше зниження вартості кредитів зафіксовано у сегменті короткострокового кредитування зі строком до одного року, середньозважена процентна ставка скоротилася з 16,70 % у 2023 р. до 13,39 % у 2025 р., тобто на 3,31 в. п. (табл. 3).

Найсуттєвіше зниження вартості кредитних ресурсів відбулося у 2024 р., коли середньозважена ставка скоротилася на 2,98 відсоткового пункту. У 2025 р. цей процес сповільнився, а зниження становило лише 0,33 відсоткового пункту. Така динаміка є закономірною з огляду на поступове пом'якшення монетарної політики Національного банку України, зниження облікової ставки та поліпшення ліквідності банківського сектору.

Позитивні зміни спостерігаються і щодо якості кредитного портфеля. Частка непрацюючих кредитів у корпоративному сегменті зменшилася з 44,12 % у 2023 р. до 16,99 % у 2025 р., тобто на 27,13 відсоткового пункту (табл. 4). Це свідчить про поступове очищення кредитних портфелів банків, а також підвищення якості управління кредитними ризиками.

Найбільш відчутне поліпшення спостерігалось у 2025 р., коли частка непрацюючих кредитів у корпоративному сегменті скоротилася на 21,97 відсоткового пункту, тоді як у 2024 р. її зниження становило лише 5,16 відсоткового пункту. Така динаміка зумовлена насамперед активною роботою банків із проблемною заборгованістю, зокрема списанням безнадійних кредитів, реструктуризацією боргу та поступовим відновленням фінансового стану підприємств.

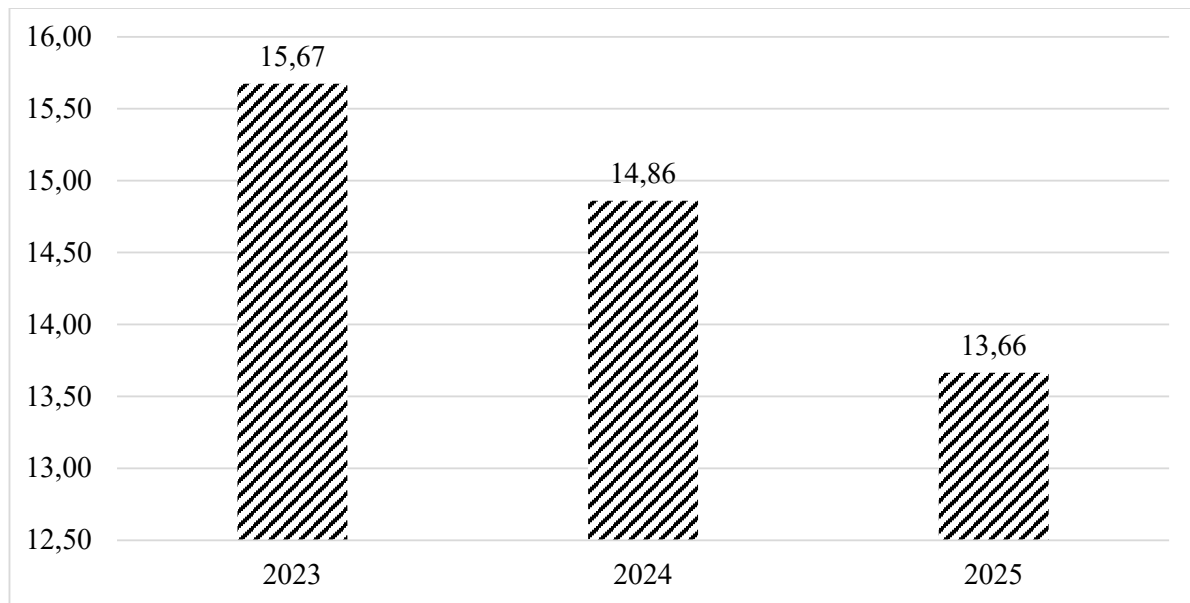

Рис. 2. Зміна частки кредитів у ВВП України у 2023-2025 рр., %

Джерело: сформовано авторами на основі [11; 3]

Таблиця 2

Динаміка обсягу кредитів, наданих банками України,
у розрізі категорій позичальників у 2023-2025 рр., млн грн

Показники	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення (+; -)		Відносне відхилення (%)		
				2024 від 2023	2025 від 2024	2024 від 2023	2025 від 2024	2025 від 2023
Органам державної влади	18349	13077	8677	-5272	-4400	-28,73	-33,65	-52,71
Суб'єктам господарювання	783690	850581	869727	66891	19146	8,54	2,25	10,98
Фізичним особам	222590	274272	341848	51682	67576	23,22	24,64	53,58
Небанківським фінансовим установам	49	102	80	53	-22	108,16	-21,57	63,27
Всього	1024678	1138032	1220332	113354	82300	11,06	7,23	19,09

Джерело: сформовано авторами на основі [11]

Таблиця 3

Динаміка середньозважених процентних ставок у річному обчисленні за новими кредитами
корпоративному сектору в розрізі строків кредитування у 2023-2025 рр., %

Показники	2023	2024	2025	Відхилення, +, -		
				2024 від 2023	2025 від 2024	2025 від 2023
до 1 року	16,70	13,71	13,39	-2,98	-0,33	-3,31
від 1 року до 5 років	17,96	17,09	16,33	-0,86	-0,77	-1,63
більше 5 років	11,55	10,30	10,30	-1,25	0,00	-1,25

Джерело: сформовано автором на основі [12]

Позитивні зміни простежуються і в сегменті кредитування фізичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Частка непрацюючих кредитів скоротилася з 23,52 % у 2023 р. до 10,78 % у 2025 р., або на 12,74 відсоткового пункту. При цьому зниження мало послідовний характер у 2024 р. показ-

ник зменшився на 8,03 відсоткового пункту, а у 2025 р. ще на 4,71 відсоткового пункту. Це дає підстави говорити про поступове поліпшення платіжної дисципліни позичальників, а також підвищення ефективності систем оцінювання їх кредитоспроможності.

Таблиця 4

**Динаміка частки непрацюючих кредитів у банках України
за категоріями позичальників у 2023-2025 рр., %**

Показники	2023	2024	2025	Відхилення, +, -		
				2024 від 2023	2025 від 2024	2025 від 2023
Кредити корпоративному сектору	44,12	38,96	16,99	-5,16	-21,97	-27,13
Кредити фізичним особам (включно з ФОП)	23,52	15,49	10,78	-8,03	-4,71	-12,74
Міжбанківські кредити та депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кредити органам державної влади та місцевого самоврядування	1,04	0,51	0,15	-0,5	-0,4	-0,9

Джерело: сформовано автором на основі [10]

Проведений аналіз дає змогу систематизувати основні проблеми розвитку банківського кредитування та згрупувати їх за причинами виникнення (рис. 3).

Значна частина проблем розвитку банківського кредитування є наслідком воєнних дій. Насамперед це стосується втрати або пошкодження предметів застави, погіршення фінансового стану позичальників унаслідок вимушеного переміщення, а також накопичення непрацюючих кредитів, особливо у корпоративному сегменті.

Окрему групу становлять проблеми, зумовлені макроекономічними та монетарними чинниками.

До них належать збереження високої вартості кредитних ресурсів унаслідок жорсткої монетарної політики Національного банку України, переорієнтація банків на інвестування в облігації внутрішньої державної позики замість кредитування реального сектору економіки, а також обмежений доступ до зовнішніх джерел капіталу.

Структурні диспропорції формують третю групу становлять проблеми структурного характеру, серед яких недостатній розвиток довгострокового кредитування реального сектору економіки, високий рівень доларизації кредитного портфеля, значна залежність кредитної активності від державних програм під-

**Рис. 3. Систематизація проблем функціонування кредитного ринку
в сучасних умовах**

Джерело: сформовано авторами

Таблиця 5

Інноваційні напрями функціонування кредитного ринку України

Напрямок інновацій	Конкретні прояви, приклади	Учасники ринку	Ефект для кредитного ринку
Цифровізація видачі кредитів	Повний онлайн-цикл оформлення без відвідування відділення, кваліфікований електронний підпис, Дія.Підпис	monobank, sportbank, izibank, ПриватБанк, ПУМБ	Скорочення часу видачі з днів до хвилин, зменшення операційних витрат
Кредити через портал «Дія»	«Оселя (іпотека), «Робота (гранти і кредити для бізнесу), «Відновлення	Ощадбанк, Укргазбанк, ПриватБанк, Глобус Банк та інші банки-партнери	Інтеграція державних програм із банківським кредитуванням, розширення доступу до фінансування
Скоринг на основі штучного інтелекту та аналізу великих даних	Оцінка позичальника за поведінковими даними, транзакціями, цифровим слідом	monobank, ПриватБанк, Sense Bank	Точніша оцінка ризиків, кредитування клієнтів без кредитної історії
Відкритий банкінг	Доступ до даних клієнтів між фінустановами за згодою клієнта	Регулюється НБУ з 2025 року	Конкуренція, персоналізовані пропозиції, агрегація кредитних історій
Розстрочка без відсотків («купуй зараз, плати потім»)	«Покупка частинами», «Оплата частинами», розстрочка на товари і послуги	monobank Частинами, ПриватБанк Оплата частинами, ПУМБ	Стимулювання роздрібних продажів, альтернатива класичним споживчим кредитам
Кредитування через екосистеми (банк і маркетплейс)	Кредитування в межах інтегрованих сервісів (банк, маркетплейс, сервіс доставки)	monobank Rozetka, ПриватБанк і Prom.ua	Зростання обсягів кредитування за рахунок інтеграції з електронною комерцією
Кредитні продукти з програмами лояльності та підписками	Кредитні картки з поверненням коштів за покупки, преміум-підписки з кредитним лімітом	monobank, ПУМБ, Sense Bank	Підвищення лояльності клієнтів, диференціація продуктів на ринку

Джерело: сформовано автором

тримки («Доступні кредити 5–7–9 %», «Оселя»), а також обмежена кількість позичальників із належним рівнем кредитоспроможності. Окремим викликом для банківської системи є цифровізація фінансових послуг, яка поряд із новими можливостями супроводжується зростанням кіберризиків і шахрайства. За таких умов подальший розвиток кредитного ринку потребує поєднання традиційних інструментів банківського кредитування із сучасними цифровими технологіями.

У відповідь на зазначені виклики банки України активно впроваджують інноваційні підходи до організації кредитного процесу (табл. 5). Одним із ключових напрямів є цифровізація кредитування, що забезпечує повністю дистанційне оформлення кредитів із використанням кваліфікованого електронного підпису та сервісу «Дія.Підпис». Такі рішення вже стали стандартом для більшості провідних банків та небанків.

Водночас поширюється застосування технологій штучного інтелекту та аналізу великих даних у процесі оцінювання кредитоспроможності позичальників. Використання інформації про фінансову поведінку клієнтів, їх транзакційну активність і цифровий слід дає змогу підвищити точність скорингових моделей, скоротити час ухвалення кредитних

рішень і мінімізувати кредитний ризик. Перспективним напрямом також є розвиток екосистемної моделі, яка передбачає інтеграцію банківських послуг із маркетплейсами, платформами електронної комерції та іншими цифровими сервісами, що розширює можливості дистанційного кредитування й підвищує доступність фінансових послуг.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу оцінити сучасний стан банківського кредитування в Україні та виявити основні тенденції його розвитку в умовах воєнного стану. Результати аналізу засвідчили, що, незважаючи на зростання загального обсягу кредитного портфеля банків, його частка у валовому внутрішньому продукті поступово зменшується. Це свідчить про те, що роль банківського кредитування у фінансуванні економіки залишається недостатньою. Дослідження показало різну динаміку окремих сегментів кредитного ринку. Корпоративне кредитування розвивається досить стримано, тоді як кредитування фізичних осіб демонструє стабільне зростання, насамперед завдяки державним програмам підтримки та поступовому відновленню споживчого попиту. Позитивною тенденцією є також істотне скорочення частки непрацюючих кредитів, що свідчить про покращення якості кредитних портфелів і більш ефективне управління

кредитними ризиками. Водночас розвиток банківського кредитування й надалі стримується низкою чинників. Найсуттєвішими серед них залишаються висока вартість кредитних ресурсів, недостатній розвиток довгострокового кредитування реального сектору економіки, залежність окремих сегментів ринку від державних програм підтримки, підвищені кредитні ризики та посилення кіберзагроз у процесі цифровізації фінансових послуг. Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що подальший розвиток

кредитного ринку має ґрунтуватися на широкому впровадженні цифрових технологій, використанні інструментів штучного інтелекту й аналізу великих даних для оцінювання кредитоспроможності позичальників, а також удосконаленні системи управління кредитними ризиками. Реалізація цих напрямів сприятиме підвищенню доступності кредитних ресурсів, зміцненню фінансової стійкості банків і розширенню можливостей кредитної підтримки розвитку національної економіки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аврамчук Л., Костюк К. Вплив кредитної політики на якість кредитного портфеля банківських установ. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2022. № 27 (133). С. 101-107. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/2709-4685/article/view/1699>
2. Бітнер І. В., Коротких О. Е. Кредитний портфель банку та аспекти його управління. *Science and innovation of modern world*. 2023. С. 548-551. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-18-20.05.23.pdf>
3. ВВП України за роками. URL: <https://nabu.ua/ua/vvp-2.html>
4. Взяти кредит в Monobank. URL: <https://easypay.ua/ua/catalog/credit-monobank>
5. Волкова В. В., Власенко О. С. Підвищення якості кредитного портфеля як чинник мінімізації кредитного ризику банку. *Економіка і організація управління*. 2021. С. 76-85. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/11033>
6. Запорожець С., Тригуб Ю. Управління якістю кредитного портфеля банку в період воєнного стану. *Фінансовий простір*. 2022. № 4 (48). С. 71-77. URL: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/882>
7. Ковальова О. М. Кредитний портфель комерційного банку: управління, оцінка, ризики. *Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України*. 2023. С. 141-143. URL: <https://economics.op.edu.ua/files/science/oblik/2023/Tezy.pdf>
8. Марченко О. В., Петриків О. С., Коробко К. О. Мінімізація кредитного ризику та підвищення якості кредитного портфеля банку. *Бізнес Інформ*. 2022. № 11. С. 205-210. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2022&abstract=2022_11_0_205_210
9. Нагорний П. Д., Горбатюк О. М. Управління кредитним портфелем банку та вплив на його формування суб'єктів господарювання малого і середнього бізнесу. *Трансформаційна економіка*. 2025. № 2 (11). С. 68-73. URL: <https://transformations.in.ua/index.php/journal/article/view/182>
10. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів в цілому по системі. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/NPL_AO_2026-04-01.xlsx
11. Основні показники діяльності банків України. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators_Banks_2026-04-01.xlsx
12. Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС. URL: https://bank.gov.ua/files/4-Financial_markets.xlsx
13. Шалигіна І. Кредитний портфель українських банків під час війни: ефективне формування та мінімізація ризиків. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 186-194. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/959>

REFERENCES

1. Avramchuk, L., & Kostiuk, K. (2022). Vplyv kredytnoi polityky na yakist kredytnoho portfelia bankivskykh ustanov [The impact of credit policy on the quality of the loan portfolio of banking institutions]. *Scientific Collection "InterConf+"*, vol. 27 (133), pp. 101-107. Available at: <https://archive.interconf.center/index.php/2709-4685/article/view/1699>
2. Bitner, I. V., & Korotkykh, O. E. (2023). Kredytnyi portfel banku ta aspekty yoho upravlinnia [Bank loan portfolio and aspects of its management]. *Science and Innovation of Modern World*, pp. 548-551. Available at: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-18-20.05.23.pdf>
3. VVP Ukrainy za roky [Gross Domestic Product of Ukraine by years]. Available at: <https://nabu.ua/ua/vvp-2.html>
4. Vziaty kredyt v Monobank [Getting a loan from Monobank]. Available at: <https://easypay.ua/ua/catalog/credit-monobank>
5. Volkova, V. V., & Vlasenko, O. S. (2021). Pidvyshchennia yakosti kredytnoho portfelia yak chynnyk minimizatsii kredytnoho ryzyku banku [Improving the quality of the loan portfolio as a factor in minimizing bank credit risk]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, pp. 76-85. Available at: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/11033>
6. Zaporozhets, S., & Tryhub, Yu. (2022). Upravlinnia yakistiu kredytnoho portfelia banku v period voiennoho stanu [Management of bank loan portfolio quality under martial law]. *Finansovyi prostir*, vol. 4 (48), pp. 71-77. Available at: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/882>
7. Kovalova, O. M. (2023). Kredytnyi portfel komertsiihnoho banku: upravlinnia, otsinka, ryzyky [Commercial bank loan portfolio: management, assessment and risks]. In *Oblikovo-analitychne zabezpechennia innovatsiinoi transformatsii ekonomiky Ukrainy* [Accounting and Analytical Support for the Innovative Transformation of Ukraine's Economy], pp. 141-143. Available at: <https://economics.op.edu.ua/files/science/oblik/2023/Tezy.pdf>
8. Marchenko, O. V., Petrykiva, O. S., & Korobko, K. O. (2022). Minimizatsiia kredytnoho ryzyku ta pidvyshchennia yakosti kredytnoho portfelia banku [Minimizing credit risk and improving the quality of the bank loan portfolio]. *Biznes Inform*, vol. 11, pp. 205-210. Available at: https://www.business-inform.net/article/?year=2022&abstract=2022_11_0_205_210

9. Nahorni, P. D., & Horbatiuk, O. M. (2025). Upravlinnia kredytnym portfelem banku ta vplyv na yoho formuvannya subiektiv hospodariuvannya maloho i serednoho biznesu [Bank loan portfolio management and the influence of small and medium-sized enterprises on its formation]. *Transformatsiina ekonomika*, vol. 2 (11), pp. 68-73. Available at: <https://transformations.in.ua/index.php/journal/article/view/182>
10. Obsiahy aktyvnykh operatsii ta chastka nepratsuiuchykh aktyviv v tsilomu po systemi [Volumes of active operations and the share of non-performing assets in the banking system]. *National Bank of Ukraine*. Available at: https://bank.gov.ua/files/stat/NPL_AO_2026-04-01.xlsx
11. Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy [Main performance indicators of Ukrainian banks]. *National Bank of Ukraine*. Available at: https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators_Banks_2026-04-01.xlsx
12. Protsentni stavky za kredytamy ta depozytamy. Tsinni papery rezydentiv. Indeks PFTS [Interest rates on loans and deposits. Resident securities. PFTS Index]. *National Bank of Ukraine*. Available at: https://bank.gov.ua/files/4-Financial_markets.xlsx
13. Shalyhina, I. (2024). Kredytnyi portfel ukrainskykh bankiv pid chas viiny: efektyvne formuvannia ta minimizatsiia ryzykiv [Loan portfolio of Ukrainian banks during the war: effective formation and risk minimization]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 2 (49), pp. 186-194. Available at: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/959>

Дата надходження статті: 04.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 07.08.2026

Дата публікації статті: 28.08.2026